

Zpráva o účasti na výročním zasedání EMF a vyhodnocení ceny EMYA 2012, konaném v Muzeu v Penafielu, Portugalsko, ve dnech 14. – 22. 5. 2012

PhDr. Jana Součková, DrSc.

Výroční zasedání Evropského muzejního fóra (EMF) a 35. vyhodnocení ceny Evropského muzea roku (EMYA) 2012 uspořádalo ve dnech 16. – 20. 5. 2012 městské muzeum v Penafielu, územním středisku ležícím východně od Porta v severním Portugalsku. Městské muzeum bylo po rozsáhlé rekonstrukci či spíše velkorysé dostavbě, financované městem a státní podporou, jedním z nominovaných muzeí r. 2011 a letošního zasedání využilo k tomu, aby představilo své výsledky mezinárodnímu fóru muzejníků, novinářů a dalších zájemců. Město i portugalské ministerstvo kultury mu opětovně poskytly účinnou podporu a představily své snahy a záměry ve velmi dobrém světle. Zasedání i procesy vyhodnocení ceny tak probíhaly v příjemném prostředí a dobré atmosféře, pouze dostupnost místa poněkud komplikovala dopravu a vyžádala si zvýšené časové nároky. Prohlídka nových expozic a také návštěva tradiční vesnice, kterou muzeum přebírá jako svého druhu skanzen, umožnily udělat si dobrou představu o tomto regionu. Pořadatelé nadto uspořádali návštěvu nedaleké pevnosti s historickou expozicí a města Guimaraes, které se horlivě připravuje na statut evropského města kultury 2012. Celá organizace tak zanechala v účastnících dojem, že portugalské úřady si náležitě cení své kultury a dovedou ji uplatnit.

V letošním roce se do soutěže přihlásilo celkem 59 muzeí z 20 států Evropy a všechna byla představena v brožuře, vydávané k výročnímu zasedání (předávám v příloze). Každé se prezentovalo anglickým a francouzským textem a dvěma obrázky, zpravidla jedním z exteriéru, druhým interiérovým pohledem. K prezentaci na zasedání však byla vybídnuata jen muzea nominovaná, jichž ovšem byla převážná většina – celkem 46 (po jednom z Chorvatska, Estonska, Francie, Irska, Norska, Srbska, Slovinska, Švédska, Švýcarska, Turecka, Ukrajiny; dva účastníci z Řecka, Itálie, po třech z Portugalska a Španělska, čtyři z Ruska, pět uchazečů německých, šest nizozemských a deset britských), takže jejich vystoupení mohla být jen relativně krátká, ale jako vždy doprovázená obrazovou dokumentací a jedním sbírkovým předmětem, který má charakterizovat muzejní fondy nebo působnost instituce.

Úvodem se představilo **Rautenstrauch-Joestovo muzeum světových kultur** z Kolína nad Rýnem, které po velmi důmyslné rekonstrukci s novými expozicemi získalo na doporučení komisařů EMF **cenu Rady Evropy**, ohlášenou v předstihu několika týdnů ve Strassburgu.

Cenu Evropského muzea roku 2012 obdrželo **Muzeum Madinat az-Zahra** ze španělské Andalusie, které přichází nejen s novou muzejní budovou, sloužící jako výzkumné centrum, přístupný depozitář a konzervátorské a restaurátorské ateliéry, ale také s částečně rekonstruovanou muslimskou metropolí z 10. století, s budovami, zahradami, sociálními zařízeními a infrastrukturou pro svých 10 000 obyvatel.

Zvláštní cenu poroty získalo **Textilní muzeum Audax** z Tilburgu, Nizozemí, což je rekonstruovaná tovární budova, která spojila úkoly muzea s ateliéry pro mladé umělce, studenty, návrháře a techniky a poskytla jim prostor pro tvůrčí činnost. Oceněno bylo dále **Muzeum ztracené chuti – Kolomna Pastilla** (Kolomna, Rusko), jež podle názoru jury ve vysokém standardu rekonstruovalo někdejší výrobu sladkostí z ibiškového kořene, připomínajících turecký med a vrátilo tak do života 14 památkových budov v historické Kolomně. K ocenění přispěl i fakt, že šlo o první případ PPP projektu v kulturní sféře v Rusku. Srbské **Muzeum z Prijepolje** se ukázalo hodno ocenění pro svůj kulturní program ve velmi komplikovaném politickém a etnickém prostředí, v němž se střetají čtyři národnosti a dvě náboženství. Vědecky podložená rekonstrukce křesťanských a muslimských památek dokázala přivést tamní komunitu k diskusnímu stolu. Čtvrté zvláštní ocenění získalo **Muzeum lidové historie** z Manchesteru, jež shledali komisaři vynikající v tom, jak komplexně představilo britské pracující v jejich zápase o demokracii. Vysoce hodnotili také edukativní

program, zaměřený na ideály demokracie, občanských a lidských práv v minulosti i současnosti, v Británii i v Evropě.

Sillettova cena pro dobrovolníky byla udělena **Mezinárodnímu muzejnímu loutkovému centru TOPIC** ve španělské Tolose. Kombinací výstav, výchovných programů, živých představení, celosvětové spolupráce, ale i dokumentace a výzkumu dokázalo muzeum zapojit do své činnosti děti i dospělé, řadu dobrovolníků, prakticky celé malé baskické město.

Cena Kennethe Hudsona, určená pro muzeum, projekt, osobu nebo skupinu osob, které otevírají nové perspektivy, ubírají se neprobádanými stezkami a přesahují dosavadní pojetí muzejních institucí, byla udělena **Muzeu v Glasnevinu**. Muzeum, vybudované cíleně v dublinské rezidenční čtvrti Glasnevin, na okraji věhlasného hřbitova, připomíná – skrze irské hrdiny, kteří jsou zde pochováni, milníky irské historie. Dává tak pohřebišti nový rozměr a místo, vnímané jinak jako sídlo smutku a zmaru, ukazuje v jiném světle.

Výroční schůze EMF se pod vedením nové předsedkyně Goranky Horjan, ředitelky muzea v Chorvatském Záhoří, věnovala dokončení proměny organizační struktury, jmenování nové správní rady, projednala nové memorandum mezi EMF a Radou Evropy, v němž jsou také zakotvena nová kritéria pro Cenu Rady Evropy udělovanou na doporučení EMF z kandidátů na Cenu evropského muzea roku (cena se vybírá ze tří návrhů a uděluje muzeu, které podporuje respekt k lidským právům a demokracii, staví mosty mezi kulturami v evropské perspektivě) a projednala nové zásady pro postup hodnocení přihlášených muzeí: Uchazeči o Cenu Evropského muzea roku jsou počínaje přihláškami pro soutěž v roce 2013 sice zatíženi vyšším registračním poplatkem, ale nebudou nadále odpovědní za náklady příjezdu a pobytu komisařů během návštěvy jejich instituce. Inspekci bude napříště provádět pouze jeden komisař, jen v případech hodných zvláštního zřetele může být vyslán komisař další, a to inkognito.

Otevřené forum na závěr zasedání se zabývalo tendencemi ve vývoji muzeí z pohledu historie EMF, v němž shledalo zřetelné prohloubení spolupráce muzeí s veřejností, ať již s místní komunitou či turisty, výrazné rozšíření výchovných a kulturních programů, emancipaci muzejních metod v tom smyslu, že audiovizuální technologie, architektonické ztvárnění se staly podpůrnými pomocníky, nikoliv již cílem či korunou muzejní práce. V sekci Otevřeného fora také vystoupila paní Ann Branch, vedoucí útvaru kulturních programů Evropské komise – ředitelství pro výchovu a kulturu, s informací o přípravě programu Kreativní Evropa pro plánovací období EK 2014-2020.

Výročního zasedání EMF a vyhodnocení EMYA jsem se účastnila s příslibem podpory Českého výboru ICOM, jemuž bych na tomto místě ráda poděkovala.

Praha, 8. 6. 2012

Jana Součková

